

Producentenverantwoordelijkheid: geldt deze ook voor plastic verpakkingen?

Is de producent verantwoordelijk voor het recyclen van plastic verpakkingen? Deze vraag stond centraal in de zesde online paneldiscussie van de serie *Industrie in Gesprek* van ISPT, gehouden op donderdag 17 september. Moderator Hans Wiltink van adviesbureau Gemeynt ging in gesprek met vertegenwoordigers van vier verschillende organisaties over het wat en hoe van de zogenoemde “uitgebreide producentenverantwoordelijkheid” (meestal aangeduid met de Engelse afkorting **EPR**, **Extended Producer Responsibility**).

Verantwoord beheer van plastic afval

Tjeerd Meester, beleidsmedewerker bij het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (I&W), licht toe wat **EPR** inhoudt: “Het is een instrument voor een verantwoord beheer van plastic afval. De producteigenaar blijft verantwoordelijk voor zijn product van begin tot en met de fase na gebruik, met andere woorden producenten moeten verpakkingen na gebruik inzamelen en recyclen. In Nederland ligt deze verantwoordelijkheid bij het bedrijf dat een verpakt product op de markt brengt, dus bijvoorbeeld een frisdrankproducent, en niet de maker van de plastic flessen waarin de frisdrank wordt verpakt”.

De producent is privaatrechtelijk verplicht om mee te betalen aan het Afvalfonds Verpakkingen, dat de bedrijfsbijdragen gebruikt voor de financiering van de inzameling en recycling van huishoudelijk verpakkingsafval. “Voor de bijdragen wordt tariefdifferentiatie toegepast, met verschillende tarieven voor verschillende soorten plastics, met andere woorden: hoe beter te recyclen de verpakking is, hoe minder je als producent betaalt”.

Voldoet het systeem aan de wensen en doelstellingen? Meester vindt van wel. “We zijn sinds 2012 intensief bezig met de plastic keten en hebben goede stappen gezet. Natuurlijk moet het systeem nog verder groeien, maar er ligt nu een goede basis, ook met het oog op de nieuwe Europese doelstellingen voor 2025. We zien dat de producenten de verantwoordelijkheid steeds breder invullen.

De grote uitdaging in het kader van de circulaire economie is om te zorgen dat producentenverantwoordelijkheid zich niet beperkt tot inzameling en recycling, maar steeds meer gaat richten op hergebruik, hoogwaardige recycling en uiteindelijk op minder plastic afval. We hopen dat **EPR** ook een stimulans zal zijn voor beter recycleerbare verpakkingen”.

Niet alleen kwantiteit, maar ook kwaliteit

Zijn de producenten net zo enthousiast over **EPR**? Thor Tummers van Issues & External Affairs bij Unilever: “Wij zijn over het algemeen grote voorstanders van het concept **EPR**. Het is een belangrijk instrument in het kader van het streven naar een circulaire economie”. Tummers wijst erop dat **EPR** effectiever zou kunnen zijn als deze niet alleen kwantitatieve maar ook kwalitatieve doelstellingen zou nastreven. “Dus in plaats van een focus op volumes, ook aandacht voor de kwaliteit van het eindresultaat van de recycleketen”.

Hij constateert ook dat er al heel veel innovatieve technologie bestaat, maar dat deze niet op schaal wordt toegepast vanwege die eenzijdige focus op kilogrammen”. Nog een aandachtspunt volgens Tummers is de internationale relevantie van **EPR**. Op dit moment geldt het **EPR**-systeem in een aantal, met name West-Europese landen, maar in een heleboel andere landen niet. “We kunnen een

enorme sprong voorwaarts maken als we de ervaring opgedaan in een aantal EU-lidstaten kunnen inzetten voor beter afvalbeheer in bijvoorbeeld Oost-Europa, maar ook in Azië en zelfs Afrika". Daarnaast pleit Tummers ervoor om EPR niet alleen te beperken tot verpakkingen, maar ook te kijken naar andere sectoren die er baat bij kunnen hebben bij de transitie naar een circulaire economie voor plastic, zoals de textiel en de bouw.

Magnum

Op welke manier kan Unilever zelf bijdragen? Tummers: "We moeten ervoor zorgen dat onze verpakkingen beter en gemakkelijker recyclebaar worden. Ook kan het in ons belang zijn om te investeren in nieuwe technologieën, zodat de output aan het einde van de keten voor ons ook weer de input is".

Tummers noemt in dit verband een innovatie die Unilever heeft kunnen introduceren in samenwerking met SABIC, waarbij gerecycled polypropreen wordt toegepast in de "pint" bakjes van Magnum. "Dit was voorheen niet mogelijk, omdat de bestaande recycling geen hoogwaardige (food-grade) polypropreen als output leverde. Binnen EPR hebben we de mogelijkheid gekregen om een recycle-technologie (in dit geval pyrolyse) op schaal te brengen.

Business case voor recycling

Positieve geluiden over EPR zijn ook te horen vanuit de hoek van de afvalverwerkers. Robert Corijn, manager marketing & woordvoerder bij Attero, bevestigt dat zijn bedrijf veel heeft gehad aan EPR. "In plaats van het goedkopere verbranden kunnen we, dankzij het Afvalfonds, zowel gebruikte plastics recyclen als materiaal terugwinnen. Vanaf 2023 wordt de reikwijdte van EPR verbreed, zodat het systeem niet beperkt is tot huishoudelijk afval. Daarmee komt circulariteit weer een stap verder."

Corijn vindt dat de Nederlandse overheid meer in overeenstemming met haar eigen ambitie – om 50% te recyclen -- zou moeten handelen en meer circulair zou moeten inkopen dan het huidige 10%. "De overheid kan de vraag naar gerecycled plastic stimuleren, zodat er een business case voor ontstaat". Ook pleit hij voor een korting – zoals in Cyprus – op de heffing ten behoeve van het Afvalfonds wanneer je gerecyclede plastics toepast in je verpakkingen.

Conclusies

Hans Wiltink vat de conclusies uit de verhalen van de panelleden in drie punten samen:

- EPR is een goed middel, maar er moet meer op kwaliteit dan op kwantiteit worden gestuurd.
- Samenwerking in de keten voor innovatieve technologie moet ook een deel van de oplossing zijn.
- De vraag naar circulaire grondstoffen moet worden gestimuleerd.

Publieksenquêtes

De resultaten van de publieksenquêtes geven ook aanleiding tot uitwisseling van meningen.

Op Enquêtevraag 1, “Wat zijn jouw 3 favoriete opties die bijdragen aan structurele circulaire oplossingen?”, scoorden de opties “Stimuleren innovatie” en “Chemical recycling” het hoogst (respectievelijk 29% en 26%).

Enquêtevraag 2, “Welke verwerkingstechnologieën zijn het beste in staat om het doel van producentenverantwoordelijkheid te ondersteunen?”, resulteerde in een overduidelijke voorkeur voor de optie “Combinatie van grootschalige en specifieke technologieën”.

In beide gevallen konden de panelleden zich vinden in de keuzes van het publiek.

Met het oog op de toekomst

Tot slot gaf Ronald Korstanje, programmadirecteur ISPT/DPI, enige toelichting op het gezamenlijke onderzoeksprogramma van ISPT/DPI. Volgens hem beoogde het programma inderdaad een combinatie van technologieën, zoals ook uit de enquête als wenselijk naar voren kwam. Er zijn verschillende technologieën beschikbaar die momenteel niet worden gebruikt, onder andere in verband met de betrokken volumes. De verwachting is dat in de toekomst nieuwe technologieën en combinaties daarvan zullen worden toegepast ten einde het afval in zuiverdere stromen te sorteren. Het programma richt zich tevens op het verhogen van de kwaliteit van het recyclaat, hetgeen de toepasbaarheid ten goede zal komen. Korstanje benadrukt dat de betrokkenheid van de hele keten hierbij belangrijk is, vooral ook de eindgebruikers. Er wordt in dit verband ook overleg gepleegd met het Ministerie van I&W.

Over deze serie

Tijdens het online event *Industrie in Gesprek* gaat het Institute for Sustainable Process Technology (ISPT) met partners uit de industrie in discussie over actuele thema's zoals innovatie, AI en infrastructuur. Deze editie van *Industrie in Gesprek* werd georganiseerd in het kader van het *Circular Plastics Initiative*, dat gezamenlijk is opgezet door ISPT en DPI. Het volgende editie van *Industrie in Gesprek* gaat over het Groeifonds en vindt plaats op 15 oktober.